

De scheiding tussen Islam en Staat

Naar analogie met mijn bijdrage over de scheiding tussen Kerk en Staat, wil ik hier ook een bijdrage schrijven over de scheiding tussen Islam en Staat. Want als er over een bepaald onderwerp veel onzin verkocht wordt, dan wil ik daar graag bij zijn.

Ook hier zijn er weer recente voorbeelden van conflicten die te maken hebben met de scheiding tussen een religie en de staat. Een eerste voorbeeld vormt het vraagstuk nopens de toelaatbaarheid van hoofddoeken achter openbare loketten.

Persoonlijk heb ik nooit begrepen wat mensen tegen een hoofddoek hebben. En ik begrijp nog minder hoe een hoofddoek strijdig kan zijn met onze westerse waarden. Toen ik 4 jaar was, ging ik naar een school waar twee nonnetjes waren. Ik heb dat nooit erg gevonden dat die een hoofddoek droegen. En ik was niet zo medelevend om daar medelijden mee te hebben of om dat als een symptoom van uitbuiting te zien. Geen mens vond dit een probleem. Ook de vrouw van onze melkboer droeg een hoofddoek. Ik geef toe dat er toen geen nonnen en melkboerinnen als bediende in het gemeentehuis werkten.

Als ik vandaag een hoofddoek achter een loket zou zien, zou ik blij zijn. Mijn eerste reactie : “Dat zal wel een hele goede beambte zijn want anders krijgt het gemeentebestuur bakken kritiek te slikken.” En aangezien ik in het gemeentehuis nog geen moskeetaks moet betalen, heb ik geen schrik dat ze me teveel gaat aanrekenen.

Sommigen beweren dat de hoofddoek een uiting van extremisme is. Ik ben niet extremistisch genoeg om dat te denken. Misschien kunnen wij gewoon niet meer begrijpen dat iemand zich kleedt in overeenstemming met zijn religieuze achtergrond? Als wij menen dat een hoofddoek met de westerse waarden botst, dan moeten we die westerse waarden eens grondig herbekijken. Kan het zijn dat ze een anti-religieuze tintje hebben? Erg tolerant is het niet. Een boerka kan je eventueel verbieden omwille van identificatieproblemen of omwille van de verkeersveiligheid, maar ik kan niet met zekerheid stellen dat die met westerse waarden botst. Als deze vrouwen hun uiterlijk liever verbergen, dan kan ik dat misschien jammer vinden, maar het is niet aan onze maatschappij om dat te veroordelen of te verbieden.

Iedere organisatie kan wel een dress code opleggen aan haar medewerkers. Zo kan men bestuurders van De Lijn of de NMBS vragen een uniform te dragen. Of men kan vragen dat medewerkers een das dragen, of men kan vragen dat mannen niet in korte broek komen of op tennispantoffels. Misschien kan men zelfs vragen piercings en tatoos discreet te houden. Je kan als gemeentebestuur gerust T-shirts met politieke of haatdragende slogans verbieden. Maar is een hoofddoek onder een van deze categorieën onder te brengen en is die werkelijk zo aanstootgevend? Een politieke boodschap heeft het beslist niet. Een religieuze? Ja, maar het is alleen een ‘indicatie’ dat die persoon tot een bepaalde religieuze minderheid behoort in dit land, en ik zie niet in hoe dat feit op zich aanstootgevend kan zijn.

Je zou als gemeentebestuur natuurlijk een verbodsregel aan de loketten kunnen opleggen, gewoon om herrie te vermijden. Je gaat er dan van uit dat die hoofddoek inderdaad aanstootgevend is voor een aantal zeer gevoelige mensen. Maar is dat geen capitulatie voor een minachtende ingesteldheid? Bovendien begeef je je op een hellend vlak naar heelwat andere discriminaties, want mensen zouden ook aanstoot kunnen nemen aan heelwat andere zaken, zoals pijpekrollen of kroezelhaar, en daarvan is inmiddels iedere beleidsmaker overtuigd dat die niet tot discriminatie mogen leiden.

Sommigen opperen dat de hoofddoek een symbool is van onderdrukking. Als het waar is dat moslims hoofddoeken moeten dragen omdat ze door hun omgeving onderdrukt worden, dan betekent dat, dat we met de afschaffing van de hoofddoek aan pure symptoombestrijding doen. En dat het werkelijke probleem niet bij de vrouwen ligt, maar wel bij de mannen. Zouden we ons niet beter wat minder zorgen maken over de kledij van vrouwen en wat meer over de opleiding en de sociale emancipatie van de mannelijke moslims, die blijkbaar niet zo goed aan de bak komen in onze maatschappij? Daarmee wil ik niet zeggen dat de verantwoordelijkheid van het probleem alleen bij 'onze maatschappij' ligt.

Dezelfde lieden die tegen hoofddoeken zijn in het gemeentehuis, vinden dat de Deense cartoons wel moeten kunnen. Ik ga akkoord dat de Deense premier deze cartoons moeilijk kon verbieden en dat het niet zijn taak was hier in te grijpen. De vrije meningsuiting is een belangrijk principe in onze rechtsstaat en moet daarom op moedige wijze tegen externe druk verdedigd worden. We weten allemaal dat de stemming in de Islamwereld licht ontvlambaar is en dat externe druk bijzonder gemakkelijk te verkrijgen is.

Maar de problematiek van de Deense cartoons heeft niets te maken met vrije meningsuiting, maar alles met goed fatsoen. Vrije meningsuiting is geen vrijgeleide voor provocaties en beledigingen. (Helaas is er sinds de jaren 1968 een soort provocatiecultuur ontstaan die langer blijft duren dan ik gehoopt had.) Natuurlijk moet men op de eerste plaats het fanatisme veroordelen van degenen die doodsb bedreigingen geuit hebben.

Toch gaat de Deense krant hier niet vrijuit. Zij zou moeten weten dat provocatie en vulgariteiten hier niet op hun plaats zijn. De hoofdredacteur van deze krant heeft zijn werk niet goed gedaan. Indien hij het gedaan heeft omwille van de verkoopcijfers of om te kwetsen, verdient hij zijn ontslag. Indien niet, heeft hij minstens een zware inschattingsfout gemaakt, en zou hij zich voor zijn al dan niet gemeente grofheden kunnen verontschuldigen en eventueel toch nog ontslag nemen. Dat is daarom nog geen pers-censuur en dat betekent niet dat pers en maatschappij zich steeds plooiën naar de wil van een minderheid in dit land.

Er bestaat een morele druk op overheden in het land om tegemoet te komen aan een aantal religieus geïnspireerde wensen van de immigrant – moslims. Een voorbeeld dat vaak gegeven wordt, is de vraag om in scholen halal vlees aan te bieden aan moslim-leerlingen. Ik kan me voorstellen dat een aantal schooldirecties dit doen omdat het de vrede kan bewaren en omdat de budgettaire impact waarschijnlijk beperkt is. Toch kan men niet de ganse westerse maatschappij herstructureren om tegemoet te komen aan alle mogelijke verzuchtingen.

De school is de plaats bij uitstek waar allochtone kinderen zich aanpassen aan onze maatschappij. Ze leren de taal, de omgangsvormen, de normen en waarden, enz.. Het zou dus een enorme vergissing zijn toe te laten dat allochtonen hun eigen onderwijssysteem gaan organiseren, laat staan koranscholen... de kloof kan alleen dieper worden. Het zou veel beter zijn indien het katholiek en het gemeenschapsonderwijs naast (christelijke) godsdienst en zedenleer ook (islam) godsdiensten zouden aanbieden. En laat gerust gedurende een aantal uren autochtone en allochtone leerlingen in die klassen samenzitten.

Het principe moet steeds zijn dat de immigrerende minderheid – relatief - het meest inspanning levert om zich aan te passen aan de autochtone meerderheid. Dat betekent niet dat de autochtone meerderheid geen enkele kleine inspanning kan leveren om die minderheid tegemoet te komen. En misschien levert een kleine aanpassing soms zelfs leuke nieuwigheden en inzichten op, op cultureel

vlak bijvoorbeeld. Als beide partijen mekaar tegemoet komen, levert dat de beste kans op slagen voor een harmonische samenleving.